

Ústecké proměny

Středověké ústecké brány

Během 14. století bylo dostavěno opevnění Ústí nad Labem s hradbami zesílenými pülkruhovými baštami, parkánem a mohutným příkopem. Podle starých písemných dokumentů jsou hradby nepřímo zmiňovány již v Janově listině z roku 1335. Vstup do města opevněného proti nájzdám cizích vojsk a nejrůznějších nepřátel zajišťovaly čtyři brány.

Z doby předhusitské máme

sice písemně doloženou jen bránu Bílinskou v roce 1350, u níž byl na samém konci 15. století, roku 1497, postaven ještě most. Zcela jistě ale již ve 14. století stály rovněž další tři brány. Ty byly později přestavěny a teprve v 15. století jmenovitě uváděny jako brány Hrnčířská s dlouhým, nepřijemně tmavým podjezdem a sýpkou nad ním, dále Horní nebo též Drážďanská a Teplická.

O jejich podobě si můžeme učinit jen matnou představu podle nečetných vyobrazení města. Tak např. Teplická brána zajišťovala vstup do Ústí nad Labem směrem od západu a jak název sám napovídá, přijíždělo se k ní směrem od Teplíc a Chabařovic. Stála v místěch za dnešní křižovatkou Revoluční ulice s Masarykovou, poblíž autobusového nádraží a obchodního domu Labe. Jak

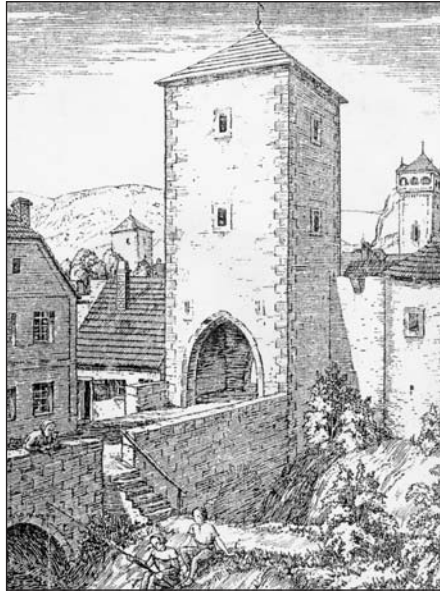
napovídá kresba K. Beichlinga z roku 1827, ve vstupu a průčelí vykazovala pozdně gotické tvarosloví obohacené o některé prvky renesanční. Rozhodující vzhled pak stavba doznala až v době pohusitské, jak tomu bylo nepochybně rovněž u ostatních částí opevnění, poničeného bojem v roce 1426. Teplická brána přežila ze všech bran nejdéle. K jejímu zboření došlo roku 1837.

Snímek z roku 1910 zachycuje pohled z dnešního Předmostí do Hrnčířské ulice. Vpravo spatříme roh Velké Hradební. Právě zde stávala Hrnčířská brána s dlouhým tmavým podjezdem a sýpkou nad ním. To vše bylo zbouráno roku 1833 - tedy právě před 170 lety.

Drážďanská, nebo-li též Horní brána, měla své stanoviště v místech dnešní budovy, ve které se před lety nacházela kavárna Savoy.

Bílinskou nebo-li Pražskou bránu, na kterou navazoval most přes řeku Bílinu, se vycházelo jižním směrem.

Teplická brána, jak vypadala po své rekonstrukci v roce 1580. Stávala v místech dnešní křižovatky Masarykova - Revoluční.

Další z bran vedoucích z města jižním směrem zvaná Bílinská, se též nazývala Pražská, neboť se z ní vyjíždělo jak směrem k řece Bílině, tak i na Prahu. Zbořena byla roku 1835. Severním směrem vzhůru se z Ústí vyjíždělo Horní bránu, která získala též označení Drážďanská, neboť tudy vedla cesta do sousedního Saska. Ta ustoupila, jako už dosti zchátralá, první ze všech, roku 1832. Vedle ní stával jednopatrový hostinec z roku 1798, který pak ustoupil pozdější budově, v níž se nacházela kavárna Savoy. Dnes zde slouží jeden z ban-

kovních domů ve městě. Čtvrtou z bran, Hrnčířskou, se vyjíždělo z města východním směrem k Labi a pod Mariánskou skálou. Ani ta se nedochovala do pozdějších věků, neboť zanikla roku 1833.

Všechny brány i zbytky fortifikace tak vzaly za své během první poloviny 19. století, kdy se Ústí nad Labem začalo výrazněji rozšiřovat a všestranně rozvíjet. Městské hradby však stály ještě v roce 1844. Teprve v dalších letech se pomalu začaly ztrácet z obrazu města.

PAVEL KOVÁŘ

Teplické proměny

Středověké teplické brány

Obdobně jako Ústí nad Labem a jiná města, tak i staré Teplice sevaly během pozdní

ho středověku mohutné hradby, které chránily město a jeho obyvatele před nežádoucími

nájzdy vojsk, ale též i před dalšími nevídanými návštěvníky. Město tak mělo v období 13. až 15. století vybudovanou metr silnou porfyrovou ohradní zeď, která někde dosahovala až třímetrové výšky.

Jako každý tehdejší uzavřený městský celek měly Teplice své hlavní vstupní brány, a ty byly čtyři, obdobně jako v sousedním Ústí nad Labem. Jedna z nich vedoucích jihovýchodním směrem, zvaná Lázeňská, stávala u paty dnešního děkanství, poblíž tzv. Kolostujových věžiček. Ta zanikla ze všech bran nejdříve, při velkém požáru Teplic, již roku 1793. Další městská brána věžovitého tvaru, zvaná Zámecká nebo též Bílinská, střežila příjezd ze zá-

padního směru od Bíliny a Duchcova. Nacházela se v prostorách dnešní ulice U Zámku, v sousedství Zámecké zahrady. Byla zbourána roku 1810 jako druhá v pořadí. Jedna z menších bran uzavírala Krupskou ulici v místech dnešní křižovatky Krupská - U divadla - U Císařských lázní - Masarykova. Nazývala se Krupská nebo také Drážďanská. K její likvidaci se přistoupilo v roce 1826. Připomínkou na ni je ulička U Krupské brány, vedoucí na Benešovo náměstí. Čtvrtá masivní věžovitá brána, kde též sloužila šatlava a později i kovárna, byla situována do míst dnešního poštovního úřadu, kudy se přichází z náměstí Svobody k restauraci Slávie. Jmeno-

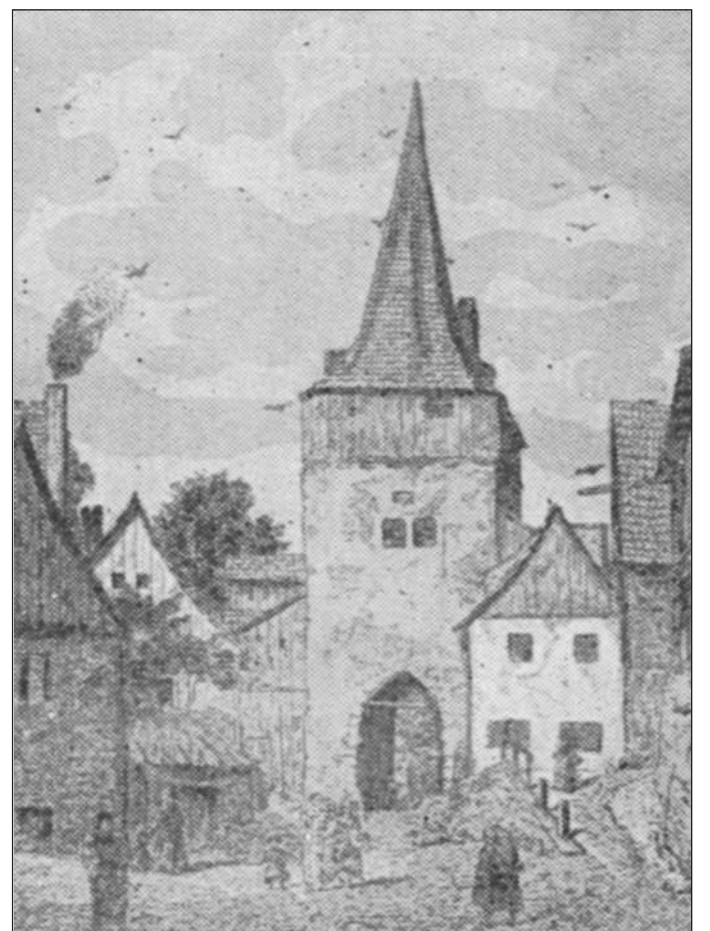
Snímek z roku 1934 přibližuje tehdejší Mysliveckou ulici, která se dnes jmenuje U Zámku. Právě v těchto místech bylo možné až do roku 1810 spatřit Zámeckou bránu, které se též říkalo Bílinská.

Dobová kresba z 18. století zachycuje Lázeňskou bránu pod Děkanským kostelem, která zde stála až do velkého požáru Teplic v roce 1793. Dále spatříme renesanční Kolostujovy věžičky, které již přestaly věky i část někdejší zástavby ještě před požárem.

Snímek z roku 1909 zachycuje pohled do míst, kde až do roku 186 stávala Krupská brána. Tomuto místu se před rokem 1918, nazývaném Rudolfovo náměstí, obecně říkalo Točna, neboť sem ústilo několik ulic ze všech stran.

Lesní brána střežila hradby v místech Dubské ulice, poblíž dnešní restaurace Slávie a poštovního úřadu. V jejím těsném sousedství stála také městská šatlava a kovárna. Ke zboření poslední středověké teplické brány došlo roku 1846.

vala se Lesní a směřovala na Dubí, do oblasti tehdy rozsáhlých krušnohorských lesů. Tato

brána vydržela ze všech nejdéle, neboť zanikla až v roce 1846.

PAVEL KOVÁŘ

www.tp-a.cz

DENNĚ NOVÉ ZPRÁVY A AKTUALITY Z TEPLICKA

Severočeské doly a.s.

www.sdas.cz

ZÁKAZNICKÉ
TELEFONICKÉ
CENTRUM

840 111 111

www.scvk.cz

11-00151